

Konferencja naukowa

Pogoda i klimat – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość

zorganizowana z okazji 230 rocznicy rozpoczęcia pomiarów meteorologicznych w Krakowie
oraz 70-lecia Zakładu Klimatologii IGiGP UJ

Streszczenia referatów i posterów

Częstość, skala i geneza powodzi w Polsce w okresie XII-XV wieku w świetle źródeł historycznych

Rajmund Przybylak^{1,3}, Piotr Oliński^{2,3}, Babak Ghazi¹, Katarzyna Bogdańska², Aleksandra Pospieszńska^{1,3}

¹ Katedra Meteorologii i Klimatologii, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, UMK w Toruniu

² Katedra Historii Średniowiecza i Nauk Pomocniczych Historii, Instytut Historii i Archiwistyki,
Wydział Nauk Historycznych UMK w Toruniu

³ Centrum Badań Zmian Klimatu UMK w Toruniu

W dobie nasilającej się współczesnej zmiany klimatu charakteryzującej się wzrostem częstości występowania ekstremalnych zdarzeń hydrometeorologicznych niezbędna jest nowa wiedza z okresu historycznego. Dłuższa perspektywa czasowa ułatwić powinna wiarygodniejsze prognozowanie tych zdarzeń w przyszłości. Głównym celem niniejszej pracy jest poznanie częstości, skali i genezy występowania powodzi w Polsce w okresie XII-XV wiek. Do jego realizacji wykorzystane zostały źródła historyczne zebrane zarówno w czasie wcześniejszych projektów badawczych, jak i obecnie realizowanego projektu badawczego NCN. W literaturze przedmiotu dostępny jest bogaty dorobek publikacyjny dotyczący powodzi. Chociaż wartość tych publikacji jest duża, należy podkreślić zbytnio mechaniczne zestawianie zapisek dotyczących powodzi i ograniczanie ich do tych najbardziej ekstremalnych. Ten rodzaj postępowania wynikający z braku przeprowadzenia głębszej analizy treści źródeł historycznych spowodował istotne uproszczenia w dostępnych zestawieniach statystycznych dla czasów historycznych. Dlatego wykonaliśmy dokładną analizę źródeł w celu uzyskania bardziej szczegółowej wiedzy na temat powodzi. Wszystkie zebrane informacje o występowaniu powodzi zostały ocenione pod względem ich wiarygodności stosując tzw. krytykę historyczną źródeł. Do dalszych badań zostały wykorzystane tylko te informacje, które przeszły pozytywnie tę ocenę. Posiadając tak zweryfikowaną bazę wiarygodnych danych został skonstruowany katalog powodzi wraz z określeniem ich rodzaju, czasu trwania, stopnia intensywności i skali przestrzennego rozwoju. Zebrane dane poddane zostały wszechstronnej obróbce statystycznej, wykonano m. in. analizę częstości występowania powodzi wraz z określeniem ich wielowiekowych tendencji. Do najlepiej udokumentowanych powodzi wykonano ich rekonstrukcje podając ich zasięg, czas trwania, etapy rozwoju i przyczyny powstania.

Badania zostały wykonane w ramach projektu badawczego NCN nr DEC-2020/37/B/ST10/00710.